

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12:50
četrletno . . . K 6:80
mesečno . . . K 2:10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (insetate)** se
plačuje od četverstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratno natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 136.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 18. junija 1909.

Cekovni račun 48.817.

Leto I.

Redni občni zbor Zadružne Zveze v Celju.

Konec.

Izmislili so si, da je celjska Zveza
spravila posojilnico v Prevaljah v nem-
škutarske roke, s tem so strašili po
Koroškem in skušajo sedaj na ta način
doseči svoj cilj: združiti tudi koroške
posojilnice pod političnim vodstvom dr.
Krekovim. Pa niti storije o prevaljski
posojilnici niso pri vseh vlekle. Ljub-
ljanski agitatorji so si izmislili torej
še drugo laž. Na današnjem dnevnem
redu je tudi sprememba pravil. Nikomur
v Zadružni Zvezi v Celju se niti sa-
njalo ni, da se naj sprejmejo pravila
tako, da bo izstop otežkočen. Nasprotni
agitatorji pa so lagali, da se bo do-
ločil petletni odpovedni rok — sedaj
velja šestmesečni odpovedni rok — in
da se bodo pravila sploh spremenila
tako, da bo izstop iz naše zveze sploh
onemogočen. Dobili smo celo vrsto do-
pisov, v katerih se povprašuje, je-li to
istina, koroške odpovedi pa se razun
ene vse sklicujejo na to spremembo
pravil, katero so si nasprotniki kakor
rečeno, izmislili. — Omenjam čisto po-
seбно, da ste v tem smislu agitirali
krog naših članic obe ljubljanski Zvezi,
Zadružna Zveza v Ljubljani in Zveza
slovenskih zadrug v Ljubljani. Da
bodete še natančneje spoznali, s ka-
kimi sredstvi so delali nasprotniki, naj
omenim še sledeče: Pred kratkim se
je vršil občni zbor Zadružne Zveze v
Ljubljani. Dr. Krek kot predsednik te
Zveze je dejal pri tej priliki, da se
mora Zvezo slovenskih zadrug uničiti,
prej ne bo miroval. Po Koroškem pa
se je agitiralo zadnji čas tako, da se
je reklo: Pristopite raje k liberalni
ljubljski Zvezi, samo da zapustite
Zadružno Zvezo v Celju. Zadružna
Zveza v Celju dela čedni družbi torej
še več preglavic, kakor ona ljubljanska,
kateri je dr. Krek napovedal boj na nož.

Kar se tiče posebej Štajerske, je
omeniti, da so razni nasprotni zadružni
„organizatorji“ smatrali hujskanje krog
naših članic za glavno svoje delo. Torej
kakor drugod. Ponašali so se s šte-
vilom svojih zadrug. Jaz pa jim danes
tukaj javno povem, da je izmed 83
članic, ki jih je štela Zadružna Zveza
v Ljubljani koncem 1. 1908 na Šta-
jerskem, najmanj ena četrtnina, ki so
vse godne za likvidacijo. Druge njihove
slabosti bomo pa še pravočasno spravili
v javnost.

Silno radi agitirajo nasprotniki z
letnimi doneski, ki jih plačujejo naše
članice Zvezi. Tudi to je skrajno gnusno
bojno sredstvo. Danes ni še niti v
Nemčiji ne ene zadružne zveze, ki bi
mogla izhajati brez letnih doneskov
članic. Kaj šele v Avstriji, koder je
zadružništvo še na precej nižji stopnji.
Omenjam, da sem si ogledal češko
zvezo v Pragi. Ista šteje krog 1500
članic, skoraj samih posojilnic. Dasi-
ravno morajo delati vse posojilnice iz-
ključno le z denarno centralo zveze,
kar mora dati pri ogromnem številu
članic na leto lep dobiček, dasiravno
daje nadalje država krog 20.000 kron

letne podpore, dasiravno prihaja pod-
pora tudi od dežele, dasiravno ima
zveza tudi jako obsežen blagovni pro-
met, ki vrže še lepši dobiček, kakor
denarni promet, vendar niti ta največja
in najlepša avstrijska zadružna zveza
ne more izhajati brez letnih doneskov.
Poglejmo si, kakšne določbe imajo
glede doneskov: vsaka članica plača
za 50 zadružnikov 10 K, ako šteje do
75 zadružnikov, plača 15 K, do 100
zadružnikov pa 20 K. Za vsakih na-
daljnih 50 zadružnikov se plača 10 K.
Sedaj pa primerjajmo z našo Zvezo.
Posojilnica v Celju n. pr. plačuje 1000
kron letnega doneska na podlagi ve-
ljavnih sklepov. Ta Posojilnica šteje
koncem 1. 1908. 4205 zadružnikov. Po
določilih, ki so veljavne glede doneskov
za češko zvezo v Pragi, bi plačala ta
Posojilnica 840 K, torej v naši mali
Zvezi le malenkost več, ko v veliki
praški zvezi. Pomislite pa, da se v
češki zvezi zahteva donesek od vseh
članic, med tem ko imamo mi celo
vrsto malih zadrug, ki leta in leta ne
prispevajo ničesar. Smo mnenja, da je
starih, močnih zadružnih zavodov dol-
žnost, da v obliki letnih doneskov
Zvezi pospešujejo razvoj malih zadrug
in nadaljno zadružno organizatorično
delo.

Tako vidite razliko med letnimi
doneski pri največji avstrijski in pri
naši razmeroma mali zvezi. Pa še v
drugih točkah nahajamo razlike med
tema zvezama, ki govorijo za nas. In to
so deleži. Češka zveza ima sledeče do-
ločbe: Za 50 zadružnikov vplača čla-
nica delež po 20 K, za vsakih nadaljnih
25 zadružnikov nov delež po 20 K.
Posojilnica v Celju n. pr. bi morala po
teh določbah plačati 166 deležev v
znesku 3320 K. Zaveza pa je petin-
dvajsetkratna. Torej bi jamčila Poso-
jilnica v Celju pri češki zvezi za
83.500 K. Pri naši zvezi ima delež po
1000 K, ki se obrestuje po 4 1/2%,
jamstvo pa je samo dvakratno, jamči
torej samo za 2000 K.

Ni vam in ni meni prijetno, da
sem se moral dotakniti na današnjem
občnem zboru teh hujskarij, ki v zad-
njem času napolnjujejo našo javnost.
Toda moramo to storiti, sicer bi na-
zadnje tudi najmirnejši človek rekel:
glejte, napadajo jih dan za duem, pa
molčijo. Se ne branijo! Torej se gotovo
čutijo krive! Mi moramo danes javno
povedati, da globoko obžalujemo, da
se na Slovenskem zadružništvo iz-
rablja v politične svrhe namesto iz-
ključno le v gospodarski napredek
prizadetih stanov, povemo daries jav-
nosti, da najstrožje obsojamo neza-
družno hujskanje krog posameznih
zadrug, da pozivamo vse one, katerim
je res za gospodarski napredek ljud-
stva, naj se proti takim že opisanim
nerednostim postavijo odločno v boj in
obljubujemo, da hočemo tudi v bodoče
delati v tisti strogo gospodarski smeri
naprej, kakor smo delali sedaj že
27 let!

Sedaj še nekaj o notranjem delo-
vanju naše Zveze v preteklem uprav-
nem letu. Zveza ima nalogo izvrševati

po revizijskem zakonu zahtevano revi-
zijo svojih članic, podpirati članice v
njihovem poslovanju, ustanavljati nove
zadruge, skrbeti za zadružni ponk,
upravljati za članice denarno centralo.
O izstopivših in novih članicah, kakor
tudi o denarni centrali bo podal gosp.
ravnatelj posebno poročilo. Meni bodi
dovoljeno, da v ostalih točkah sprego-
vorim par besed.

Revizija se je izvrševala v smislu
zakonitih določil. Revizija je zapadla
pri 60 članicah in se je pri vseh opravi-
la pravočasno. Rabilo se je v to 90
dnij. Revizijsko službo so opravljali
deloma uradništvo „Zadružne Zveze“,
deloma zunanji revizorji. V nobenem
slučaju ni bilo najti pregreškov, ki bi
utegnili vzbujati bojazen za obstoj re-
vidirane zadruge. Majhne pomote pa
se najdejo povsod. Popravili so jih re-
vizorji o priliki revizije in so podali
potrebne nasvete za nadalnje poslo-
vanje. Omeniti moram pri tem, da se
bode prejkoslej morala centralizirati
tudi revizijska služba, tako da bodo
ščasoma zunanji revizorji morali od-
pasti. To je v interesu zavoda samega.

Važno nalogo vidi „Zadružna
Zveza v Celju“ v poučevanju ljudstva
v zadružnem smislu in v zadružnih
poslih, v pripravljanju novih osobito
nedenarnih zadrug. Nastavila je v to
svrhu posebnega uradnika kot zadruž-
nega potovalnega učitelja. Isti prireja
predavanja o raznih zadrugah in za-
družnih gospodarskih vprašanjih ter
pripravlja po navodilih in s pomočjo
Zvezne pisarne nove ustanovitve, rajf-
ajznovke in nadenarne zadruge. Usta-
novilo se je v zadnjem upravnem letu
lepo število rajfajznovk, glede nede-
narnih zadrug se je delalo v prvi vrsti
na vinarskih in mlekarjskih zadrugah
in še na nekaterih drugih zadružnih
gospodarskih načrtih, ki pa še ne so-
dijo za javnost. Omenjam le, da je de-
lovanje zadružnega pot. učitelja, kakor
sploh vseh onih Zvezinih funkcionarjev,
ki se pečajo z organizacijo zadrug,
vsled opisanih hujskarij od strani na-
sprotnih zadružnih organizacij silno
otežkočeno. Trud povečajo mnogokrat
celo odločni prijatelji naše Zveze vsled
svojega nepoznanja raznih važnih za-
družnih vprašanj. Treba poučevati naj-
prej te, s pomočjo teh se stopi dalje.
Povsod previdno, sicer ti je takoj
nekdo za petami, ki ti nahujska ljudi,
da se ne da opravi ničesar več. V
tem oziru so to skrajno žalostne raz-
mere pri nas na Slovenskem. Prepo-
toval sem v svrhu zadružnega študija
lep del srednje Evrope, toda nekaj tako
gnusnega, kakor se godi v našem za-
družništvu, nisem našel nikjer.

„Združena Zveza v Celju“ je mo-
rala dajati nasvete v raznih davčnih,
sodnijskih vprašanjih, v raznih vpraša-
njih, zadevajočih notranje poslovanje
posameznih članic. Pisarna Zadružne
Zveze je prejela lansko leto 4786 do-
pisov in poslala 4470 odgovorov. Okrož-
nic se je poslalo okroglo 10.000. Kon-
cem zadnjega upravnega leta je pri-
redila tri dni trajajoči knjigovodstveni
tečaj, katerega je obiskovalo krog 50

zastopnikov raznih članic. V poučne
svrhe se izdaja tudi strokovno glasilo
„Zadruga“. „Zadružna Zveza“ bo odslej
storila vse, kar je v njenih močeh, da
se ta list po vsebini spopolni. Spreme-
nila se bo tudi oblika, ker mnogim že
sedanja zunanost ne ugaja. Vse čla-
nice dobivajo list brezplačno. V bodoče
bo treba storiti več za pridobitev no-
vih naročnikov. V zadnjem upravnem
letu se je tiskala „Zadruga“ v 1500
izvodih. List izkazuje izgubo. V teko-
čem letu so se razni izdatki znatno zni-
žali. Mnenja sem, da se list nikakor ne
sme opustiti, temveč da moramo storiti
vse, da ga izpopolnimo in mu dobimo
novih naročnikov. Naročnina je jako
majhna, da si list nabavi lahko vsakdo,
osobito pa vsa izobraževalna društva.

Kar se tiče bodočega delovanja
Zveze, mi oprostite, da z ozirom na
lepe razmere v slovenskem zadružni-
štvu ne bom navajal podrobnosti. Iz
taktičnih ozirov tega nemoremo storiti.
Le eno moram omeniti. Mnogi prijate-
lji „Zadružne Zveze v Celju“ so vpričo
hudih napadov na naš zavod nekako
obupani. Boje se, da razno hujskanje
uniči Zvezo. Govorim jasno, ker polo-
žaj zahteva popolno jasnost. V uvodu
sem povedal, da vlada v slovenskih za-
družnih organizacijah duh političnih
strank. Ako bi ta duh utegnil tudi po-
polnoma uničiti veljavo, upliv prepri-
čanja o potrebi nestranskega gospo-
darskega dela v slovenskem narodu,
ostane še vedno eden temelj in to je
ravno oni, katerega določa smer kake
politične stranke. Eno ali drugo bo
vedno dalo ljudij dovolj, ki bodo voljni
podpreti našo zadružno organizacijo,
tako da lahko danes z mirno vestjo in
polnim prepričanjem trdim, da bo trud
onih, ki so si stavili nalogo, uničiti našo
Zvezo, popolnoma brezuspešen. Morejo
ji škodovati, ne morejo je pa uničiti.
Uničiti jo moremo le mi sami, ako
smo nedelavni! Rekel bi, da živimo
Slovenci danes glede zadružništva v
nekakem splošnem zanimanju za za-
družno delo. Povsod, koder vidijo ne-
dostatke v našem narodnem gospodar-
stvu, hočejo pomagati z zadružništvom,
kadar govorijo o kakoršni stvari koli,
hočejo rešavati situvacijo z zadružni-
štvom. Pride tako daleč, da se torej
mnogokrat pretirava. Toda važno je to
vsled tega, ker je s tem dokazano, da
se da s premišljenim delom na polju
zadružništva danes na Slovenskem opravi-
ti mnogo. Upoštevajmo to vsi, ki smo
se odločili delati v „Zadružni Zvezi v
Celju“, poslužujmo se tega ugodnega
razpoloženja, ki vlada v našem ljudstvu
za zadružno delo in delajmo! Delajmo
vstrajno! Naj potem nasprotniki napa-
dajo nas in naše delo! Ako delamo
vstrajno in previdno, odbijemo s takim
delom samim tudi najhujše napade. Ako
torej imamo nekaj samozvesti, nekaj
zaupanja v lastne delavne moči, katero
nam bi nasprotniki tako radi uničili,
potem se ne ustrašimo nasprotnega iz-
zivanja na boj, temveč stopimo neustra-
šno na plan z orožjem, ki je v boju,
kakoršen se nam vsiljuje, najizdatnejše,
z vstrajnim, previdnim delom!

Torej na delo!

Nato je podal svoje poročilo g. ravnatelj Franjo Jošt. Koncem leta 1907 je štela Zadruga Zveza v Celju 200 zadrug; tekom l. 1908 jih je pristopilo, oz. je bilo sprejetih 23, odpo vedalo pa svoje članstvo do konca leta 1908 zavsem 71 zadrug; od teh ugasne članstvo koncem leta 1908 60, tako da ostane koncem l. 1908. število članic 163. Od teh je 77 rajfajznovk. 55 kmečkih hranilnic in posojilnic me šanega ustroja, 1 nakupovalna in pro dajalna zadruga, 10 mlekarških in si rarskih, 5 kletarskih, vinarskih in sad jarskih, 8 pridobitnih in gospodarskih, 2 stavbeni in 5 raznih drugih zadrug. Od članic, ki so izstopile, jih je šlo največ k „Zvezi slov. zadrug“ v Ljubljani, nekaj pa tudi h klerikalni ljubljanski Zadrugi Zvezi. — Zadruga Zadruga Zveza je štela l. 1908 257 deležev raznih vrst v skupnem znesku 127.310 kron; prometa je bilo skupaj 15.322.282 K 60 vin., čistega dobička 14.436 K 79 vin. Glede čistega dobička se je sklenilo po daljši debati, v katero so posegli gg. dr. Sernec, dr. Vrečko, Jošt in dr. Kukovec, na predlog g. ravnatelja Ulčakarja iz Trsta, da se pripiše posebni rezervi za slučaj zgube; sklenilo se je objednem na predlog g. Ulčakarja, da se porablja pokojninski zaklad, oz. njega obresti tako dolgo za postavne doneske splošnemu pokojninskemu društvu za zasebne uradnike, dokler ne bode porabljen; potem pa se plačujejo doneski iz tekočih stroškov. Na željo g. dr. Jos. Serneca se da nato še pojasnilo o sklepu načelstva glede plačevanja doneskov za uradnike Z. Z. spl. pokojn. društvu. Računski sklep za l. 1908. se je enoglasno odobril.

Prišla je na razpravo sprememba pravil, katero so klerikalni brezvestneži tako zlorabljali v svoje namene. Poljedelsko ministerstvo je že večkrat zahtevalo, naj se spremeni § 9 al. 4 pravil Z. Z., ki določa o nalaganju denarja posameznih zadrug in § 10, alineji 6 in 7 glede kredita. Te točke so se sedaj spremenile vtoliko, da se glase: § 9 al. 4: „Zvezine“ članice naj nalagajo svoje in blagajnične preostanke pri Zvezi; načelstvo Zveze mora dovoljevati v posebnih slučajih izjeme oz. olajšave. § 10: „Zvezni“ člani so podvrženi sledečim dolžnostim alin. 6: iskati potrebnega kredita pri Zvezi in al. 7: nalagati odvisno gotovino ozir. preostanke proti obrestovanju pri Zvezi. Nadalje § 15: Čisti dobiček se pridene brez odbitka rezervnemu zakladu za zgube in temu primerno seveda § 34 al. 6. — Na vprašanja ozir. želje gg. Turka iz Borovelj, dr. Jos. Serneca, Ant. Turnška iz Nazarja, Ulčakarja, dr. Vrečka, Kuharja iz Trbovelj in Ogorelca glede nalaganja denarja in prispevkov „Zadr. Zveze“ so se dala potrebna pojasnila.

G. dr. Brenčič je pri slučajnosti vprašal, kako je z zadevo volitev pri prevaljski posojilnici, ki so vzbudile zadnji čas toliko prahu. Odgovoril je navzoči prevaljski župan g. Pristov sam: prevaljska posojilnica, ostane kar je bila in ne pride nikoli v nemške roke, že zaradi tega ne, ker nimajo Nemci nobenega deleža v svojih rokah. Vsi izvoljeni odborniki so korenjaki Slovenci, katerim ne pride niti zdaleč na misel, da bi denarni zavod izročili Nemcem. Pri volitvah so padli le trije odborniki, ki so hoteli spraviti posojilnico v roke, ki bi jo rabile in ki so že bile pod ključem. Dotični dopisnik „Mirov“, ki stvar drugače opisuje, je navaden lažnjivec. — Vse skupaj ni nič drugega ko klerikalni manevar.

Izjavo g. Pristova je vzel g.

Turk iz Borovelj na znanje. Gosp. dr. Kukovec je pripomnil, da se klerikalizem rad poslužuje trditve, da so njegovi politični nasprotniki nemškutarji; bili so časi, ko smo na Štajerskem imeli isto prikazen — in še nedavno tega je bil celo on — nemškutar. (Živahna veselost.) G. Miloš Štibler je izjavil, da ako bi se tudi pojavile prikazni v kateremkoli denarnem zavodu in tudi v Prevaljah, ki bi res cikale na nemškutarijo, bi bila Zadr. Zveza prva, ki bi posredovala in to zabranila.

Predsednik gosp. Mihael Vošnjak se je končno s prisrčnimi besedami zahvalil za udeležbo in priporočal geslo, ki je bilo njemu v 30 letih združnega delovanja do danes vodilno: denarni zavodi naj bodo slovenski, naj bodo nestranski. Ni treba poslušati nasprotnih napadov, ne dajmo se speljati na kriva pota: denarni zavodi bodite in ostane le slovenski! Ob živahnem pritrdjevanju se je zaključil občni zbor.

Politična kronika.

v Iz Slovanske jednote. Dalmatinski poslanci Ivčević, Vuković, Biankini in Perić so prijavili Savezu južnih Slavov, da bodo z obzirom na gospodarski položaj Dalmacije glasovali za nepolitična poglavja državnega proračuna in so zahtevali, naj jim klub da v to dovoljuje. Klub je sklenil, da ostane sklep glede glasovanja proti proračunu v veljavi. Na to so omenjeni poslanci, kakor Tagespost poroča, prijavili svoj izstop iz kluba; glasovali bodo torej za vladu!

v Bukovinski Rusini in vlada so se tudi pobotali. Pravosodni minister Hohenburger, katerega je hotel vodja te skupine Wasilko še pred par dnevi klonutati, je obljubil, da izda nek intimat na gališko deželno nadsodišče, s katerim ukazuje uredbo jezikovnih razmer v vshodni Galiciji in v Bukovini. S tem bi Rusini v resnici dobili nekake koncesije — vladi pa bo s pridobitvijo 4 dalmatinskih in teh 5 rusinskih poslancev zagotovljena večina tudi za proračun pravosodnega in naučnega ministerstva, ki sta bili obe tudi v plenu poslanske zbornice v prav takih stiskah kakor prej v proračunskem odseku. Kupčija z glasovi torej izbornu vspeva. Do smotrene, zavedne slovenske politike pa imamo še daleč.

v Proračunska debata je začela včeraj. Zanimanje ni posebno veliko. Med drugimi je govoril posl. dr. Kramarč o čeških razmerah ter o izzivanju nemških dijakov v Pragi. Grajal je politično postopanje Poljakov, ki se vežejo z Nemci in podpirajo njih germanizatorične namene. Čehi se ne boje vladnih groženj, da bode vladala s § 14 in da bo celo parlament razpustila. Vlada je insolventna, nima niti vinarja — in večno se tudi ne morejo izdajati zakladnice. Vlada bo končno spreviedela, da se v Avstriji ne da vladati samo za Nemce in proti Slovanom, ampak da morajo biti avstrijske vlade vsem narodnostim jednako pravične. Posl. Spinčić je opisoval nevhvaležnost s katero se Hrvatom plačuje za njih stoletja trajajoče boje za državo in dinastijo. Hrvatje bodo glasovali proti proračunu. Glombinjski se brani proti očitjanju dr. Kramarča, da delajo Poljaki protislovensko politiko. To ni res, Poljaki žele spravo med narodi na temelju kompromisa, njih politika je reelna in pozitivna, zato se ne morejo vezati s stranikami, katere imajo samo negativen program (!). Poljaki so seveda za proračun.

Daszynjski je govoril v že znanim poljsko-šovinističnem tonu o romanju v Moskvo itd. ter je delal odgovorne za reakcijo na Ruskem one,

ki se baš proti tej reakciji kar najodločnejše branijo. Kramarč je odgovoril Glombinjskemu, da se ne meša v poljsko politiko, da pa želi pošteno sporazumljenje med Čehi in Poljaki in temu primerno politiko. Daszynjskemu pa je dejal, da neoslavizem nima drugega namena ko demokratizirati Rusijo ter jo spremeniti v svobodno državo, v kateri bi vsi narodi uživali jednake narodnostne in politične prostosti ter se mogli kulturno in gospodarsko svobodno razvijati. Na to je bilo sklenjeno preiti v podrobno debato, v kateri je posl. Benkovič napadal nemškega ministra-rojaka kot izvrševalnega organa nemških narodnih svetov. Dejaj je, da ako bi se svobodno glasovalo, bi se gotovo večina zbornice izrekla proti instituciji ministrovrojakov.

o V seji dne 17. t. m. se je nadaljevala in zaključila podrobna razprava o prvi skupini državnega proračuna. Zanimanje za debato je majhno, govornike poslušajo le njih ožji somišljeniki, le k zbororovanjem zbobnajo vse one gospode, ki so baš v parlamentu navzoči. Danes je govoril ministerski predsednik Bienert, popravljal je svoje znane argumente o dolžnostih parlamenta. „Rešitev proračuna,“ je dejal baron Bienert, „je samo eksistenčni minimum parlamenta, ne manjka pa tudi drugih velevažnih nalog, katere so: vstvaritev socijalnega zavarovanja, reforma državnih in deželnih financ, novela k rudarskemu zakonu, novi zakon o kužnih boleznih med živino, znižanje carine na žito in trgovinske pogodbe.“ To so v resnici neizmerno važna gospodarska in socijalno-politična vprašanja, toda bilo bi samo v interesu prebivalstva, ako bi njih rešitev poverili spretnejšemu in pravičnejšemu ministerstvu nego je sedanje. Govorili so še razni govorniki, potem se je začelo glasovanje o prvi skupini. Sprejeta so bila z navadnim glasovanjem poglavja: o dvoru, kabinetni pisarni, državnem svetu, državnem sodišču, ministerskem svetu in upravnem sodnem dvoru. O dispozicijskem fondu se je glasovalo po imenih ter je bil odobren z 218 proti 198 glasovom.

Nato se je začela debata o drugi skupini: o notranjem, justičnem in naučnem ministerstvu. Proračuna ministrov Hohenburgerja in Stürgka sta bila v največji nevarnosti, pa kakor smo višje poročali, se je vladi posrečilo pridobiti za se štiri dalmatinske in pet rusinskih glasov in tako tudi tema dvema stebroma Bienertrove vlade rešiti parlamentarno življenje.

o Dopolnilna volitev v Pragi. — Včeraj se je vršila volitev za mandat po pok. Kaftanu v Pragi. Bili so štirje kandidati. Prišlo je do ožje volitve med Mladočehom Funkom in narodnim socijalcem Šviho.

o Ogrska kriza. Stranka neodvisnosti in ustavna stranka sta se nekako zbližali. Wekerle pride prihodnji teden poročat kralju o položaju in zdi se, da se bodo stranke tako med seboj pobotale, da bo kralju mogoče poveriti vlado sedanjemu koalicijskemu ministerstvu.

o Ruski car in nemški cesar sta se sešla v Finskem zalivu. O možnih političnih posledicah tega sestanka so listi raznega mnenja. Ruski oficijozni trde, da ta sestanek nima političnega značaja in da ostane vse pri starem. Ruska дума je odgojena. V jedni zadnjih sej je bil sprejet zakon, s katerim je ruskim državljanom dovoljeno svobodno prestopiti v drugo vero, tudi od krščanske v nekrščansko, proti čemur so se reakcionarci najbolj srdito upirali.

Dnevna kronika.

v Plavice na gimnazijski slavnosti. V nemškonaacionalnih krogih vlada veliko razburjenje: deželni šolski svet na Zg. Avstrijskem je izrekel vodstvu neke gimnazije v Lincu, čije vsi učenci so nastopili na šolski slavnosti s plavicami, svojo najstrožjo grajo. V odloku se pravi, da je to vzbudilo splošno razburjenje, ker se je smatralo nošenje plavic za antidinastično demonstracijo.

v Za mednarodno lovsko razstavo na Dunaju 1910 vlada v lovskih in športnih krogih veliko z nimanje. Nekaj odličnega bode razstava lovskih konj, katere se udeleži tudi inozemstvo.

v Za ožjo zvezo čeških državnih poslancev se zavzema „Venkov“. Nekaj enakega smo pred kratkim videli v Dalmaciji. Ali bi ne bilo to mogoče tudi na Slovenskem? Sedaj je opaziti navzlic „narodni zvezi“ splošno disorientacijo; klerikalci love majhne koncesije in pa — ministerski portfelj, celi narod pa — nazaduje. Poglejmo si samo žalosten rezultat pri proračunski razpravi!

v Težak poraz Italjanov pri deželnozb. volitvah v Trstu konstatira tudi dunajski „Vaterland“ in pravi: „Slovenci so v Trstu sijajno potrdili svoj element“. Praška „Union“ dostavlja: Istim Italjanom hoče sedaj vlada za to, da so jo rešili poraza, dati vseučilišče. O tem bomo še govorili!

v Poslanec Stapinjski o taktiki poljskega kluba. V seji p. k. 15. tm. je podpredsednik kluba in predsednik poljske ljudske stranke posl. Stapinjski, kakor poroča „Slov. kor.“, govoril sledeče: „Zgodovinsko dejstvo je, da je germanizem naš največji sovražnik. Vočigled tej nevarnosti je češko-poljski prepir zaradi par občin na Šleskem malenkost ali bolje zvijačna politična intriga. Kakor zasmeh se glasi trditev, da stoji poljski klub v zvezi z Nemci; pri vseh glasovanjih smo na njihovi strani, in Nemci sami nič ne prikri vajo, da so bili boji zadnjih dni naperjeni proti Slovanom; ali ne pravi vlada brez strahu, da služi nemštvu? Nihče drugi ko finančni minister Bilinjski je vendar v proračunskem odseku izjavil, da so se telefonično izdane jezikovne naredbe morale preklicati. Imenovanje posebnega nadzornika za nemške šole na Kranjskem, ne da se je poprašalo deželni šolski svet, je simptom, ki pove in uči mnogo. In ali ne svari potovanje nemškega ministra rojaka v Zalo dovolj? Vse te in stotine drugih prikazni so dokazi za posledice politike, ki je v svojih končnih efekti dala Nemcem priliko, se združiti in organizirati v germanski in germanizatorični blok. Kakor hitro je politična smer poljskega kluba pogrešna in nevarna, ne more poljska ljudska stranka vseh teh pogreškov podpirati. Naj bi člani kluba spoznali dalekosežnost obso dbe smeri sedajne politike, naj bi se dali prepričati o odkritosrčnosti ljudske stranke in naj bi prenehali se brigati za nedotakljivost Bienertain Bilinjskega na stroške dežele in naroda. Potem se bomo vsi zopet našli.“

o Novi nuncij na Dunaju. „Zeit“ poroča iz Monakovega govorico, da bo tamošnji nuncij P. Andrej Frühwirth, rojen Štajerc, imenovan novembra t. l. za nuncija na Dunaju.

o Francoski senat je dne 15. t. m. sprejel zakonsko določbo, s katero se vinogradnikom na južnem Francoskem odpustijo kazni zaradi prestopkov za časa znanega punta vinogradnikov pred 14. jun. 1908.

o Nemška agrarna stranka je izdala komunike, v katerem se je strogo izrekla zoper pogodbe z balkanskimi državami.

o Proti ministru dr. Žačku pripravlja, kakor poroča „Den“, češka napredna ljudska stranka na Moravskem ostro kampanjo osobito v njegovem volilnem okraju Prerov.

d Bodite dosledni! V „Slovenskem učitelju“ hvalijo gg. kateheti Schwarzevo odredbo proti „nedostojnim“ slikam v izložbenih oknih. Pravi se na koncu članka: Društvo slov katehetov bo storilo vse, da se bode varovala vsaj nedolžnost mladine. — Dobro, pa dosledni morate biti gospodje! Zahtevajte nemudoma, da ne bode več smel poučevati veronauka v šoli kaplan R. pri Sv. Barbari v Halozah, kateri je v 5. razredu pripovedoval, da je neka kovačica slabša ko svinja, ker je v 10 letih porodila osem otrok... Šolske oblasti in mariborski škof pa molčijo. R. je namreč duhovnik in temu je vse dovoljeno.

Štajerske novice.

o Poučno zborovanje priredi Zv. nar. dr. v nedeljo 20. jun. v Narapljah (gostilna Lorber). Govorita zadr. potov. učitelj Stibler in nadučitelj Sotošek iz Žetal.

z Deželnozborsko zasedanje. Tudi „Narodni Listy“ poročajo, da se skličejo deželni zbori 16. septembra 1909. („Narodni Dn.“ je že poročal v istem smislu.)

o Mariborski klerikalci, ki so pri ožjih volitvah dne 14. maja v spl. kuriji spodnještaj. mest in trgov agitirali za nemškega nacionalca Krala, se še vedno zaganjajo v gosp. dr. Kukovca — češ, da se druži z nemškutarji! Prav po duhovniško: calumniare audacter... — Kaj pravi k temu dr. Medved?

o Iz Makol se pritožuje nekdo v Sl. Gosp., da so ob deželnozb. volitvah štajercijanci strastno agitirali za Kresnika. Zakaj ne bi: saj je klerikalna večina v makolskem obč. odboru volila štajercijanca za župana. „Straža“ je takrat naivno pisala, da med klerikalci ni bilo nobenega zmožnega človeka. Pa seveda — nemškutarji smo — mi!

z Odmevi deželnozborskih volitev. Ko je imel kandidat Brinar na Zg. Ponikvi shod, je pozival Andrej Verdev fante, naj Brinarja natepejo. Pri današnji sodnijski obravnavi je bil Verdev obsojen na denarno globo. — Tudi ta obsodba je živ dokaz, kako so klerikalci postopali pri volitvah.

z Kaznovano duhovniško obrekovanje. Včeraj se je vršila v Celju pri 2. instanci obravnava proti kaplanu Lahu, župniku Tombahu in dvema klerikalnima agitatorjema iz Št. Petra pod Sv. gorami. Ti poštenjakoviči so očitali v rekurzu proti občinskim volitvam, pri katerih so zmagali pristaši Narodne stranke, g. dr. Ferd. Kuneju, da je s silo agitiral in celo grozil ljudem, da jih ne bode zdravil, ako nasprotno (klerikalno) volijo. Okrožno sodišče v Celju je včeraj potrdilo obsodbo kozjanskega sodišča, po kateri so obsojeni kaplan Lah na 140 K, župnik Tombah na 70 K in ostala agitatorja tudi vsak na 70 K globe, oziroma primeren čas zapora. Obsodbo priporočamo gg. klerikalcem v brumno premišljevanje.

v Deželno hišo za urade bodo še letos začeli zidati v Gradcu. Upajo da bode do jeseni surova zgradba pod streho.

v Nemško dijaštvo v Gradcu je poslalo nemškonacionalnim državnim poslancem protest proti italjanski pravni fakulteti v Trstu. Dijaštvo zahteva, naj se najpoprej izpopolnijo nemška vseučilišča, predno se vobče misli na „tutejezična“ in naj poslanci pomislijo, da bi potem utegnili dobiti vsenčilišče tudi

Jugoslovani! Graški „Tagbl.“ pa pravi, da je za nemške poslance iz mnogih vzrokov priporočljivo, ako glasujejo za pravno fakulteto v Trstu: Nemci rabijo v parlamentu italjanske opore in tudi v Trstu niso Nemcem Italjani tako nevarni nasprotniki kakor napredujoči Slovenci...

v Strelne vaje na srednjih šolah. Na svoječasni anketi za preuredbo pouka na srednjih šolah so zastopali vojaški zastopniki mnenje, naj se upeljejo prostovoljne strelne vaje na gimnazijah. V novem normalnem učnem načrtu za srednje šole se sicer o tem ne govori, a je gotovo, da tudi ni nobenih ovir za upeljavo strelnih vaj. Vojaske ministerstvo hoče dati onim zavodom, ki bi upeljali neobligatne strelne vaje, precej ugodnosti, predvsem vojaške inštruktorje, tudi tam, kjer bi se vadile treljati civilne osebe. Vojni erar bi posodil tudi orožje in bi dovolil, da se strelja na vojaških streljiščih, kadar so prosta.

v Olifant celjski Nemci. Kakor poroča „Arbw.“ je neki dijak Leirer iz Radgone na slavnosti v „Waldhausu“ oklofutal (menda v pijanosti) brez vzroka gđc. D. Čedna družba!

o Vprašanje iz občinstva. Iz Gaberja nam pišejo: Pri nas so priredili svoječasno gori do Sp. Hudinje ob državni cesti pot za pešce. Tako vsaj čitamo na posebnih tablah. Naravno, da se torej ne sme po tej poti voziti ali živino goniti. Ker o kolesarjih na dotičnih tablah ni ničesar omenjenega, mislijo, ti da se smejo kar prosto po tej poti voziti — in še kako voziti! Človek si kmalu ni življenja varen, posebno ob deževnih dnevih. Kaj šele otroci in stari ljudje, ki se ne morejo dovolj hitro umakniti divje dirjajočim kolesarjem? Prosimo občino in sl. okr. glavarstvo odpomoči.

z V prid družbi sv. Cirila in Metoda je poslal po pošti 1500 različnih rabljenih znamk Tonček Sivka, učenec 4. razr., I. odd. pri Sv. Jurju ob Juž. žel. Živel mladi Slovenec!

z Iz Laškega trga. Nedelja, dne 13. junija 1909 je bila za nas laške Slovence zopet lep in gotovo vseskozi prijeten dan. Naše vrle gospodične in naši res pridni gospodje so nam uprizorili dve enodejanki. Kratek je bil čas njihovih vaj in marsikateri je zmajal z glavo, rekoč: Ne vem, ne vem, če bo še šlo. — A šlo je, in kako! Igralci navdušeni, ki so se res z veseljem vživeli v svoje vloge, so igrali tako preprostolepo, tako naravno, tako neprisiljeno, da je bilo občinstvo res lahko vseskozi ne le zadovoljno, ampak sploh presenečeno. Burno priznavanje občinstva jim je bilo gotovo najlepše zadoščenje za nesebičen trud, za požrtvovanje. Obisk je bil jako lep, kakoršnega so naše diletantije in naši diletantje gotovo le zaslužili. Posebno pohvalno nam je omeniti slavni strelski klub Hrastnik-Dol, ki nam je pripeljal pod vodstvom predsednika gospoda dr. Žižeka toliko vrlih narodnih dam in gospodov s seboj. Vsa čast mu! Počastilo nas je tudi nekaj Celjanov in celo naš ljubljenelec g. dr. Ferdo Lašič je prišel iz Maribora. Da pa je bila po predstavi prosta zabava res zabava, skrbel je poleg drugih tudi g. Drole, ki je z g. Jančarjem neumorno igral ter nudi poskočnemu mlademu svetu dovolj prilike vrteti se do ranega jutra. Naša želja je le, da bi se kmalu zopet videli tako polnoštevilno in tako veseli pri sličnih prireditvah in ne bode se moglo reči, da Slovenci v Laškem ne živijo...

z Štajerski obrtnopospeševalni zavod namerava prirediti tekom letošnjega leta knjigovodski tečaj za ključavničarje in čevljarje. Oglasiti se je pri vodstvu zavoda.

z V Št. Petru v Savinski dolini je izvoljen za župana Vincenc Ušen, vrl Tergravljanec.

v Ravnanje z vojniki v Mariboru in Ptuj. Drž. posl. Resel, Höger in tt. so vložili interpelacijo zaradi škandaloznega ravnanja z vojniki pri topniškem polku v Mariboru. V interpelaciji se izvaja, da je čudno, ako se je v kratkem času jeden vojak ustrelil, jeden zbežal; zapori so prenapolnjeni, moštvo dela ob nedeljah, častniki zmerjajo rezerviste s psi, ki „menažo zastonj žrejo“, aktivne vojake s smrkvci, ušivci itd. Vojaske zdravnik sili notorično bolane ljudi k službi. — O enakih razmerah v Ptuj so vložili interpelacijo posl. Ausobsky, Pongratz in tt. — Treba bo še mnogo interpelacij in pritožb, predno se bodo naučili častniki z vojniki uljudno ravnati.

o Ljutomerski Škamlec se v meter dolgem dopisu „Sl. G.“ brani proti dopisniku v „Nar. Dn.“ Med drugim nam obljublja tisoč kron, če mu dokažemo, da je bil od g. Pihlarja — bit. Tega naš dopisnik niti trdil ni! On je rekel, da je g. Pihlar Ognjeslava Škamleca vrgel čez stopnice. O „bitju“ ni bilo govora in — zato je Škamlec obljubil tisoč kron! Na druge kaplanske duhovitosti ni vredno odgovarjati; saj potrjujejo s svojim sprostaškim in surovim tonom samo to, kar je že naš dopisnik povedal: kjer je prej vladalo mirno in prijateljsko življenje, tam ga je skalil in zastrupil s sovraštvom in strankarstvom politikujoči kaplan Škamlec!

o Avstrijsko državno vinarsko društvo je priredilo dne 13. in 14. maja na dunajskem rotovžu preskušanje avstrijskih sortnih vin. Razun Češke so se vse druge vino pridelujoče kronovine te razstave udeležile in sicer nad 500 producentov z 1200 vzorci. Jury je v 21 sekcijah ta vina preskusila ter prisodila 21 državnih srebrnih kolajn, 139 častnih in 177 pohvalnih diplom. Ta odlikovanja so se razdelila tako-le:

Kronovina	Prilžno število vin	Število odlikovancev s		Odkl. se valo se je vin
		sr. kolajna	častna dipl.	pohtvalna dipl.
Avstrijsko p. A.	400	5	38	51
Moravsko	300	3	22	73
Štajersko	150	5	17	8
Tirolsko	100	1	10	5
Kranjsko	30	—	2	1
Primorsko	250	4	34	38
Goriško	—	—	1	3
Dalmatinsko	16	1	1	2
Bosna in Hercegovina	25	2	4	2
				1/4
				1/3
				1/5
				1/6
				1/10
				1/3
				1/4
				1/5

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju je dobila za traminca pohvalno diplomu. Med vsemi 30 štajerskimi odlikovanci, kar je bore malo, se razun te zadruge še trije Slovenci, ki so dobili tudi pohvalne diplome. Kolajne in častne diplome razdelile so se med Nemce. Štajerski preskuševalci so bili: 1. Osterberger Fr., 2. Stiegler Anton, 3. Zweifler Fr., 4. Schmid Ed., 5. Bouvier Klotar, 6. Rudl Franc in 7. Belle Ivan. Prvi, peti in šesti so dobili seveda srebrne kolajne, tretji (oz. mariborska vinorejska šola) pa častno diplomu. Mi smo pa tega nazora in z nami vsi drugi razstavljalci, da, kdor vstopi v jury, mora stati izven konkurence!

z Strašna smrt. Minulo, soboto se je peljal nek hrvaški usnjarski pomočnik iz D. Stubice Kosce iz Gradca na Tirolsko. Blizu Vildona je padel s hodnika pri vozu pod kolesa in našel tam strašno smrt. Glavo mu je popolnoma zmečkalo ter spotrla mnogo kosti.

z Pekovski pomočniki v Gradcu zahtevajo višje plače. Celo gibanje traja že pol leta; ker se razpoloženje v pomočniških krogih vedno bolj poostreje vsled tega, ker mojstri nočejo dovoliti zahtevanih poviškov, je pričakovati stavke.

Primorske novice.

d Volitve v Trstu. Pri včerajšnjih deželnozborskih volitvah iz III. razreda za Trst (mesto) je bilo izvoljenih v prvih petih vol. okrajih 14 italjanskih liberalcev, dočim pride v VI. volilnem okraju do ožjih volitev med 2 italjanskima liberalcema in 2 socialistoma.

d K izidu volitev za IV. razred. Te volitve so jasno dokazale, da so Slovenci tudi v Trstu samem faktor, s katerim treba računati. Niso sicer dosegli materijelnega uspeha, pač pa sijajen moralen uspeh. Italjanski liberalci so imeli grozen strah, da bi bil tudi v mestu izvoljen kak Slovenec. Toda naravni razvoj ne pozna skokov in še že pride čas, da dosežejo tržaški Slovenci tisto veljavo, ki jim gre. Bilo bi naravno, da bi pri ožjih volitvah glasovali socialisti kot opozicijska stranka za slovenske opozicijske kandidate, vsaj slovenski. Tega niso storili, pač pa so italjanski socialisti glasovali v III. vol. okraju za kamorista dr. Mracha. In vendar so Slovenci 6 socialističnim kandidatom pripomogli do zmage.

d Poskušen naskok na „Narodni dom“. Sramoten poraz pri ožjih volitvah kamoristom ni dal miru. Hoteli so naskočiti „Nar. dom“; „Independente“ jih je kar javno pozival k demonstracijam, ne da bi bil zaplenjen. V sredo zvečer se jih je zbralo pred „Nar. domom“ par stotin, začeli so žvižgati, klicati „Abasso i ščavi“ in končno tudi streljati. No, to je bilo Slovincem dovolj, navalili so se na fakinažo in v trenutku izpraznili ves trg. Policaji in vojaštvo so demonstrante razgnali, pri čemur se je seveda postopalo po stari navadi zelo pristransko. Aretiranih je bilo 20 Slovincov in dva komorista. Še hujše so postopali orožniki. Kakor divji so se zagnali z nasajenimi bodali proti Slovincem, ki so stali pred „Nar. domom“ in mirno gledali, dasiravno so bili poklicani, da bi pregnali demonstrante — komoriste in mazzinijance.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Državni zbor.

z Dunaj, 18. junija. (Brz. „N. D.“) Zbornica nadaljuje podrobno debato o drugi skupini državnega proračuna, to je o postavkah za ministerstvo notranjih zadev ter za naučno in pravosodno ministerstvo. Prvi govori posl. Wastian. Debata o drugi skupini proračuna bo najbrž danes končana.

z Dunaj, 18. junija. (Brz. „N. D.“) Finančni minister Bilinjski je predložil poslanski zbornici zakonska načrta za spremembo hišnorazrednega davka in spremembo nekaterih točk zakona o osebem davku.

z Dunaj, 18. junija. (Brz. „N. D.“) Narodnogospodarski odsek je začel danes predpoldan z razpravo o trgovinski pogodbi z Romunijo.

Včerajšnje volitve v Trstu.

o Trst, 18. junija. (Brz. N. Dn.) Včeraj je volil III. mestni volilni razred. Slovenci v tej skupini niso računali na pozitiven aspeh, in so le šteli svoje glasove. Uspeh je tudi tu časten, v VI. okraju so povzročili baš Slovenci s svojimi glasovi zopet ožjo volitev med kamoristi in socialisti. Rezultat: I. okraj: italj. liberalci 248, Slovenci 45, Mazzinijanci 17, Nemci (Czerny) 23 glasov; II. okraj: It. 193, Sl. 27, M. 8, N. 7, soc. 1 glas; III. okr.: Ital. 421, Sl. 83; IV. okraj: It. 578, Slovenci (dr. Rybač 131, dr. Gregorin 123, ostala 119 in 113); V. okraj: Ital. 610, Slovenci okoli 20; VI. okraj: It. 221, Sl. 70, socialisti 186, torej ožja volitev. — Sinoči so hoteli iredentisti zopet napasti Slovence, a so se zbalili slovenskih fantov in se poskrili. — Drž. posl. soc. dem. stranke Pagnini je izstopil iz stranke, ker je postavila tudi 2 slovenska socialista za kandidata. Tu se zopet vidi, da so italjanski socialisti v prvi vrsti nacionalni italjanski fanataki, potem šele socialisti.

z Trst, 18. junija. (Brz. „Nar. D.“) Socialnodemokratski državni poslanec Silvio Pagnini je izstopil iz stranke in odložil svoj mandat.

Ogrska ministerska kriza.

z Budimpešta, 18. junija. (Brz. „N. Dn.“) Budimpeštanski listi, izvzemši „Pesti Hirlap“, konstatirajo z zadovoljstvom, da se je misija bivšega finančnega ministra Lukacsja ponesrečila.

z Budimpešta, 18. junija. (Brz. „N. Dn.“) V tukajšnjih političnih krogih se nikakor ne morejo sprijazniti z dejstvom, da se je misija bivšega finančnega ministra Lukacsja izvršila, ne da bi se to naznanilo ministerskemu predsedniku dr. Wekerlu. To naravnost sili vlado, da prosi za definitivni dopust. „Pesti Hirlap“ poroča, da bode to dr. Wekerle v prihodnji avdijenci pri cesarju tudi storil.

z Budimpešta, 18. junija. (Brz. „N. Dn.“) Oficijski organ stranke 48nikov konstatira ponesrečen poskus Lukacsjeve misije in pripomnja, da je naloga sedanjega parlamenta izvesti volilno preosnovo. Če vladar to želi, bode našel stranko 48nikov pripravljeno to storiti. Ako grof Andrassy noče volilne preosnove, se ta vsekakor da izvesti tudi brez njega.

K sestanku nemškega cesarja z ruskim carjem.

o Reval, 18. junija. (Brz. Nar. D.) — Pri včerajšnjem banketu na jahti „Standard“ je car povdarjal v svoji napitnici, da goji odkritosrčno in nesprenmenljivo željo, da tradicionalni in prijateljski odnosi med obema dinastijama ostanejo trajni, kajti v tem je poročstvo za splošni mir. — Nemški cesar je v svojem odgovoru posebno naglašal, da vidi v tem odkritosrčnem prijateljstvu med obema vladarskima bišama potrdilo, da veže ravno tako iskreno prijateljstvo obe vladi, kar odgovarja tudi interesom in miroljubnosti prebivalstva obeh držav.

o Reval, 18. junija. (Brz. N. D.) Nemški državni tajnik pl. Schoen je imel daljši razgovor z ruskim ministerskim predsednikom Stoljpinom in ruskim min. zun. zadev Izvoljskim. — Ruskega min. pred. Stoljpin je sprejel nemški cesar Viljem v daljši avdijenci.

Rusi streljali na angleško ladjo.

o Stockholm, 12. junija. (Brz. „N. Dn.“) Iz Helsingforsa poročajo, da so

Rusi, ko se je v sredo predpoldan nek angleški parnik približal ruskemu brodovju, najprvo samo slepo ustrelili na angleško ladjo, a kmalu nato ostro, da so pokvarili kotel in je nekemu mašinstu odtrgalo nogo.

o Stockholm, 18. junija. (Brz. N. Dn.) Iz Helsingforsa se o tem slučaju še poroča, da se imenuje angleški parnik, na katerega so Rusi streljali, „Wortburg“ in da je potem, ko so škodo popravili, odplul nazaj na Angleško.

Različne vesti.

o Pariz, 18. junija. (Brz. „Nar. Dnev.“) Iz Toulona se poroča, da so včeraj zopet čutili en lahnejši potresni sunek. Tudi takrat se je morska gladina znižala za par ur za pol metra.

o Petrograd, 18. jun. (Brz. N. D.) Zadnji požarji raznih skladišč v predmestjih so napravili za par milijonov rubljev škode.

o Dunaj, 18. junija. (Brz. „N. Dn.“) Danes zjutraj ob 9. se je na Ottakringu obesil nek finančni paznik, prej pa je še umoril svojo poldrugletno hčerko. Vzrok beda.

Kupujte narodni kolek!

Tržne cene.

17. junija.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 32'75 za december 31'75, za marc 31'75, za maj 31'75. Tendence mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'85, nova kampanja K 22'70. Tendence stalna. — Vreme: hladno.

Budimpešta, 17. junija. Pšenica za oktober K 13'55, pšenica za april K 13'85, rž za oktober K 10'26, oves za oktober K 7'82, koruza za julij K 7'71, koruza za avgust K 7'84, ogrščica za avgust K 14'40. Premet peznaten.

Budimpešta, 17. junija. Svinjad: ogrske stare, težke do — vin., mlade, težke 144 do 146 vin., mlade, srednje 144 do 146 vin., mlade, lahke 147 do 148 vin.; zaloga 27.802 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 162.—, namizna slanina 142.—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 17. junija:

Tendence za pšenico se je danes nagibala k popustu in bi se dobila za 5 do 10 vin. cenejše, toda glede na višje budimpeštanske kurze so se zahtevale iste cene ko včeraj. Tendence za rž je postajala medla, cene se znižale za 10 vin. Še slabša pa je bila tendence za koruzo, kjer so cene padle za 15 vin., dočim se je oves zdržal nespremenjen.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

75. dan razprave.

6. priča Marko Krnjač, kmet. Razdor med Srbi in Hrvati je nastal leta 1892., ko se je za krčmo „Prkos“ naročila slika Miloša Obilića. Slišal je od Radovanovića, da bodo vsi oni kraji pripadli Srbiji. V Jasenovcu so že l. 1902. znali, da bo srbski kralj Aleksander umorjen in da zasede prestol Peter Karagjorgjević. „Iz lastnega opažanja“ ve, da se je govorilo, ako pride Nikolić na vlado, da ona zemlja pripade Srbiji. Od leta 1892. obstoji neka srbska roparska banda, ki je radi politične mržnje že pomorila 5 oseb. V cerkev ne zahaja rad.

Pride do precej burnega prizora med zagovorniki in senatom. Dr. Belobrk je namreč opomnil, da v Jasenovcu ni bilo bojkota, nakar začeta votanta Čekuš in Pavešić biti s pestmi po mizi in Pavešić je dr. Belobrku zaklical, da je nesramnež. Senat obsodi dr. Medakovića na globo 100 K in podeli dr. Belobrku strogi ukor.

Dr. Belobrk pokaže oglas občinskega predstojnika Čokrljica, v katerem se opozarja vse gostilničarje, naj po svojih predpisih Krnjaču kot notoričnemu pijancu ne dajejo piti, ker zmiraj izziva izgrede. Sedaj naenkrat izjavi priča, da na nadaljna vprašanja dr. Belobrka noče več odgovarjati.

7. priča Mato Simičić mlinar v Uštini. Pravi, da je slišal govoriti, da so oni kraji srbski in da je vladal tamkaj car Dušan Silni. Prej so se ljudje nazivali „katoliki“ in „pravoslavni“ ali prosto „šokci“ in „vlahi“, a dandanes so Hrvati in Srbi. Ljudje hvalijo kralja Petra, a hvalijo tudi hrvaškega kralja. Za tajne sestanke ne zna. Nek pravoslavni mu je nekoč rekel, da je kralj Peter boljši od kralja Frana Josipa. O kaki bandi ne ve ničesar. Iz koalicije je izstopil radi cirlice v občinskem uradovanju. Čita k večjemu liste kmetijske ljudske stranke, vendar ne pripada k nobeni stranki.

Dr. Belobrk predlaga, naj se prečita prošnja, ki jo je podpisalo tudi 8 Hrvatov, da se izpusti Bačića, ker je velik prijatelj ljudstva. Ta prošnja tudi izpodbija vse, česar se Bačića dolži v obtožnici. Senat ta predlog odbije in dr. Belobrk vloži vsled tega ničnostno pritožbo.

8. priča Štefan Šokčević finančni stražnik v Kobašu. Bil je nad leto dni v Jasenovcu in mu je znano, da so se Bačić in tovariši sestajali v gostilni „Port-Artur“. Slišal je, da so se shajali zaradi vstaje v Srbiji in da zasede srbski prestol kralj Peter. Neki Pantelić je baje zmerjal hrvaškega kralja. Med ljudstvom da se govori, da sta vsega kriva Caričević in Bačić.

Obtoženi Bačić na kratko odgovarja na izpovedbe priče.

Nadaljevanje razprave je danes.

Iz sodne dvorane.

[Maribor, 16. junija.

o Uboj. (Okrožno sodišče.) Dne 18. aprila zvečer je pilo več ljudi v gostilni Val. Sagadina v Sestrzah pri Majšpergu. Ob 10. so lepo mirno odšli, a kmalu je nastal med njimi prepir in nato pretep. Jožef Pavlič je šel nazaj, se oborožil z drogom, nato zopet zbežal za onimi in udaril dninarja Unuka tako močno po glavi, da je ta 24. apr. umrl na posledicah tega udarca, na vnetju možgan. Danes se ima Pavlič pred porotniki zagovarjati radi uboja. Obtoženec ne taji tega udarca, vendar meni, da je Unuk dobil smrtno rano od drugih, ki so ga vrgli v jarek in osnvali z nogami. Toda sodni zdravniki izjavljajo, da je to popolnoma izključeno. Zagovornik predlaga, da se še stavi vprašanja na silobran in prekoračenje mej silobrana, ki ju sodni dvor tudi dopusti. Porotniki so zanikali vprašanje na uboj in so potrdili samo vprašanje na prekoračenje mej silobrana. Po tem pravoreku obsodi sodni dvor Jožefa Pavliča na 8 mesecev zapora.

Prodajalko

mešane stroke slovenskega in nemškega jezika zmožno, od 24—40 let staro, vstop takoj ali 1. julija, išče J. Presker, trgovec v Zrečah pri Konjicah. — Prednost imajo z dežele.

297 2-1

Prva južnoštaj. vinarska zadruga

v Celju

ima v zalogi izvrstna spodnještajerska vina vseh vrst po zmernih cenah. — Vzorci so na razpolago.

Klet se nahaja

v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsečina: Gogolj. Strašno maščevanje. Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos. Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v, po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetškega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastonj proti povrnitvi poštne.